

RÓZSA ÚJSÁG.

AZ ÁTALÁNOS
RÓZSÁSZAT KÉPES SZAKKÖZLÖNYE.

III. évfolyam.

5-ik szám.

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

DR. KAUFMANN ERNŐ, PÉCS-SZABOLCSON.

Az évfolyam június elsején kezdődik. — Megjelenik évenként 6 füzetben: június, augusztus, október, december, február és április hónapokban. — Előfizetési ára: **évenként 2 frt, félévre 1 frt.** — Reklamációk csak a megjelenési hónap 20-áig vehetők figyelembe. — Mindennemű küldemények a szerkesztő nevére czimzendők.

➡ A német kiadás előfizetési árai ugyanazok.

PÉCSETT, 1890.

NYOMATOTT ENGEL LAJOSNÁL.

RÓZSA UJSÁG.

Tartalom. A magonczalányok legujabb termelés módja. — Rózsahajtás Hamburgban. — A róza szemzéséről. — Princesse de Sagan. — Felelet. — La Fraichour. — Mistress Bosanquet. — Mrs. George Dickson. — Souvenir de Léon Gambetta. — Fekete francia nemesítő viasz. — Brodai kajsi baraczk. — Téli arany-parmén. — Althan gróf ringlója. — Ökörzsv-cseresnye. — Hampel legujabb melegházi ugrókája. — Kéküvelyes vaj-bokorbab. — „Non plus ultra“ melegági retek. — Az orchideaák tonyósztéséhez. — Rózsacsosze. — Az amaryllis termelése magról. — Euphorbia splendens. — Két új kankalin. — Lobelia littoralis A. Cuningh. — Telt buzavirágfajok. — Verbena hybrida compacta „Défilée.“ — „Victoria“ havasi nefelets. — Begonia Lubertii (Morren). — Aponogeton distachyon. — Új rózsafajok. — Irodalmi szemle. — Színes műmelléklet: Princesse de Sagan.

A MAGONCZALÁNYOK LEGUJABB TERMELESMÓDJA.

Dr. Kaufmann Ernő-től.

A kerti növények általában véve magról, gyökérről (gumóról, hagymáról) és dugványokról, végre nemesítések által sokszorosíthatók. E szerint összes kerti növényeinket két csoportra oszthatjuk: az első csoport növényei egyfajta, azaz: minden részük ugyanazon fajhoz tartozva, egy összefüggő egységes természetes növényt képeznek, míg a másik csoport oly nemesített növényekből áll, melyeknél az alany és a nemesítvény két különböző fajt képviselnek, melyek közül az alany csupán a nemes növény felvételére és táplálására szolgál, mint pl. a vadalmába nemesített alma, vagy a csipkerózsafára nemesített nemes róza stb. Az ily nemesítéseknel rendkívül fontos szerepet játszik az alany, mely rendszeren ugyanazon növénytani családból való, melyhez a reá nemesített növény is tartozik. A gyümölcs- és rózsakertészetben a nemesítés által eszközölt sokszorosításnak rendkívül fontos szerepe van; hiszen tudjuk, hogy nemesített gyümölcsfaínk, diszfáink és rózsafáink az összes állománynak csaknem 90°/_o-át teszik ki, míg a többi 10°/_o nemes magonczokra és dugványokra esik.

Az alanyok fajbéli megválasztását a kertészet már meglehetősen tökélyre vitte; ma

már egész pontossággal meg tudjuk határozni, hogy egy bizonyos nemes gyümölcsöt, diszcszerjét vagy más nemesíthető növényt minő alanyra kell átvinnünk, hogy az eredmény kielégítő legyen.

A nemesített növény sorsa első sorban az alany minőségétől függ; erőteljes, egészséges nemesítvény csakis erőteljes, egészséges alanyon fejlődhetik s így azonnal be is látható, hogy a kertésznek első és fő feladata erős és egészséges alanyok termelésében áll. Egész bátorsággal állíthatjuk, hogy egy kerti telepítvény sorsa az alanyul használt növények fejlettségi fokához van kötve. Nézetem szerint minden kertésznövéndéket első sorban az alanyok termelésében kellene kiképezni, mivel e tekintetben csakugyan nagyon is hátramaradtunk; addig, míg az erdő vadonja kellő számu gyümölcs- és rózsavadonczokat szolgáltatott, eszünkbe sem jutott az alanyok müleges termelése, a gyümölcsvadonczok gyors kifogyása azonban csakhamar kényszerített bennünket müleges gyümölcsalanyok termelésére, míg a vad és termelt rózsaalanyok értékét illetőleg még ma is kételyek merülnek fel, melyek azonban csupán az erdei alanyok hatyúdalanak

tekinthetők. Semmi kétséget sem szenved, hogy a kertileg termelt alanyok, a természetadta vadonczokat a legrövidebb idő alatt teljesen ki fogják szorítani s meg jön az idő, midőn egy a piaczon ácsorgó erdei-vadonczárust ki fogunk nevetni.

Az alanyok rendszeren magról, kivételesen pedig, mint pl. az almánál és a mandolánál, dugványokról is nyeretnek, sőt a rózsának néhány alanyul használható faja, minő pl. a *R. rubifolia* s a *R. moschata* var. *grandiflora*, szintén nyerhetők dugványokról, bár a magról nyert alanyoknak minden tekintetben nagyobb értéket kell tulajdonitanunk.

Az alanyok magról közönségesen úgy nyeretnek, hogy a kikelt plántácskák vagy mindjárt az első tavaszon, vagy pedig az első ősszel átültetnek. Az így átültetett magonczok még egyszer vagy kétszer átlesznek ültetve s rendszeren csak a harmadik évben érik el fejlettségük azon fokát, melynél már benemesíthetők. Az ily átültetéseket iskolázásnak is nevezzük s a kertészet szórendje szerint: egyszer, kétszer és háromszor iskolázott alanyokról szoktunk beszélni.

Hogy ezen átültetések, kertészeti nyelven: iskolázások miért szükségesek, az alábbiakban látni fogjuk, ha a magonczot kikelésének pillanatától kezdve, további fejlődésében tokról fokra követjük. — A gyümölcsfák, cserjék vagy a rózsafajok magvai, kevés különbséggel egy és ugyanazon fejlődési szabályoknak vannak alávetve s így tökéletesen egyre megy, bárminő magvat teszünk vizsgálatunk tárgyává. Kövessük tehát a fejlődő rózsamagvat: Legelőször is azt tapasztaljuk, hogy a tavaszkor felrepedt mag ébrénycsúcán, egy fonálszerű hegyes nyulvány buvik elő, mely a talajba függőleges irányban halad lefelé; ennek megfelelőleg, mihe.lyest ez a nyulvány kellő szilárdságot nyert a talajban, maga a mag is kiemeltetik helyéből s ha a talaj felszíne eléggé porhanyós, a felszín fölé emeltetik s itt most két részre esve, belőle két sziklevel bontakozik ki; ezzel a rózsamag kikélese befejezést nyert s most már egy kis önálló növény áll előttünk, melynek egyik része a talajban, másik része

a talaj színe fölött foglal helyet. De kövessük most további fejlődésében azon fonálszerű képletet, mely a talajban fekszik: Ez a fonálszerű képlet még jó hosszú ideig halad lefelé a talaj mélyébe s az első időszakban sokkal gyorsabban fejlődik, mint a növénynek talajon kívüli részlete; lassankint fejlődve megvastagodik, későbbben megfásul s így az első gyökérszálat képezi, mely ha függőleges fejlődésében meg nem gátoltatik, igen hamar tetemes mélységig hatol, még a legkeményebb talajban is, oldalából vizirányosan haladó, de csak gyér számu mellékszálatokat ereszt s az első nyár befejeztével 60—70 cm. hosszú, ugynevezett *karógyökérré* fejlődik. A növény földfeletti része ez alatt szintén tovább fejlődik: a sziklevelek érintkezési pontján előtörnek a rendes lomblevelek s a hajtás, mely utóbbi folyton fölfelé emelkedve, későbbben mellékhajtásokat hoz s így kis bokorra fejlődve szikleveleit ledobja, mely után előttünk áll az ifju magoncz-bokor. Ha most ezt a magonczbokrot helyén hagyjuk, a következő tavaszon hatalmasan továbbfejlődik, karógyökere még inkább megszilárdul, a bokor is jól megerősödik s így a második nyár végén már előttünk áll a vad rózsabokor. Egy ily karógyökeres bokornak azonban a kertész nem nagy hasznát veheti, mivel annak kiemelése és átültetése alkalmával a mélyreható karógyökérnek nagy része a földben marad s gyér számu gyenge rostgyökerei is sérüléseket szenvednek. Ha egy ily karógyökeres vadoncz átültetve meg is ered, több év kell hozzá, míg rostgyökereket fejlesztve, használható alanynyá fejlődik; minél rövidebbre nyesünk egy karógyökert vissza, annál inkább közeledik a tő a dugványhoz. De ezektől a körülményektől eltekintve, egy karógyökeres alany még a felvett nemes növény táplálására sem alkalmas, miután a talaj mélyében a szükséges tápanyagok nincsenek oly mennyiségben jelen, hogy azokat a karógyökér a kívánt mennyiségben felszállítani képes lenne. A természet tehát a karógyökér nem annyira a növény táplálására, mint inkább annak a talajhoz rögzítésére szolgáltatja; a növény táplálására a *rostgyökerek* vannak hivatva s így nagyon is természetes,

hogy minden kertész a rostgyökerek mennyiségéből ítéli meg az alany jóságát; beszélni szoktunk tehát *jól* és *rosszul* begyökeresedett alanyokról; az előbbinél sok, az utóbbinál pedig kevés a rostgyökér.

Menjünk most vissza a kikelt és önálló plántává fejlődött magoncunkhoz. Ha mi ezt a fiatal magoncot alkalmas időben kivesszük a talajból s hosszú karógyökerét bekurtítva újra elültetjük, kedvező viszonyok közt a plánta azonnal továbbfejlődik: a gyökérmetszés lapján kéreg (callus) képződik, melyből nemsokára számtalan finom rostgyökér törte elő, melyek gyorsan tovafejlődve, több tápanyagot vihetnek fel a bokorhoz, mely most csakhamar erős növekedésnek indul. A rostgyökerek további fejlesztésére a magoncok még egyszer vagy kétszer, rendszeren őszkor lesznek átiskolázva s így kezelve, a harmadik évben már hatalmasan felszaporodott rostgyökerekkel bírva, benemesíthetők.

Hogy az ilyen átültetések első sorban nagy szakértelmet, azután sok időt, kitartó munkát és meglehetősen nagy területet vesznek igénybe, azt a gyümölcsfatenyésztő kertészek igen jól tudják és érzik; egy szóval: a jelenleg divatozó alanytermelés tetemes költséggel és idővel jár s így könnyen megmagyarázhatók ama kísérletezések, melyek jó alanyoknak rövid idő alatti tenyésztésére irányulnak. Legujabban e tekintetben Amerikából már némi haladást jelentenek, amennyiben ott az alma- és körte-magonczokat nem ültetik át, hanem a 7 m/m. vastag karógyökerekből 6—7 c/m. hosszú darabokat

metszenek ki, ezeket felül nemes galylyalkopulálják, a nemesítvényeket nedves homok közt, ládákbán pinczékben átteleltetik s tavaszkor a földbe furt lukakba akként ültetik be, hogy a nemes galyból csupán a legfelső szem marad künn a talajból. Ezen eljárás állítólag gyors eredményre vezet, miután a megindult csemeték számát 70—80%-ra becsülik. Ha azonban a nemesítés *eme* módját élesebb bírálat alá vesszük, úgy azt nagyon is erőszakosnak, természetellenesnek fogjuk találni; a számok megítélésénél pedig ne feledjük el, hogy Amerikából rendszeren ijesztő statisztikai adatokat szoktunk kapni, úgy igenleges, mint nemleges értelemben s az amerikai be szokta érni azzal, ha *gyorsan sokat* produkál, a minőség ott nagyon másodrendű dolog.

Az alanyok gyors, biztos és olcsó termelés módjának tanulmányozásával már három év óta tüzetesen foglalkozom; kísérleteim tárgyát első sorban az óriási karógyökeréről ismeretes körte- és vadrozsa-magonczok képezik. Be kell vallanom, hogy az alább tüzetesen vázolt gyors és biztos, igen egyszerű termelés módra, maga a természet vezetett, hogy miként? azt e közlemény befejezésénél fogom elmondani.

Mellőzni fogok az alanyok ez új termelés módjának leírásánál minden néven nevezendő föltevést és okoskodást, hanem a tisztelt olvasót odavezetem a veteményágyhoz s megmutatom neki e módszer kivitelét a gyakorlatban.

(Folyt. köv.)

RÓZSAHAJTATÁS HAMBURGban.

Mühle Árpád-tól Temesvár.

(Jelenleg Luxemburg-ban).

Az emberi természetben rejlik, hogy nehezen elérhető dolgok után sóvárog. Mennyire óhajtok pl. a fagyos ködös téli hónapokban egy nyíló virágot látni, főképpen ha a virágok királynéjáról, a rózsáról van szó! A rózsának pompás színvegyülékét s fűléges illatát ugyan

nyáron is meg szoktuk csodálni, de megbecsülni még sem vagyunk képesek annyira, mint télen, mikor azt meglegházainkban nagy gondal neveljük s fáradozásainkat néhány szép virággal jutalmazza meg.

Az elmúlt télen Hamburgban *Franz*

Harms urnál bő alkalmam nyílt a rózsák téli hajtását tanulmányozhatni. *Harms* ur egyike a hamburgi módszer megalapítóinak s ez idő szerint tudvalevőleg legjelesebb rózsaismerőnk; *) nem foglalkozik titkok üzérével, miként azt több hamburgi rózsakertész teszi, kik módszerüket titkoszerűségbe burkolva, alig engedik az idegent üzleteikbe lépni, hanem szívesen ad tanácsot azoknak, kikben a dolog iránt érdeklődést és valódi vonzalmat fődöz fel s ezeknek fel szokta tárni tapasztalatainak gazdag tárházát. — A hamburgi rózsahajtás világhírnek örvend, az innét származó rózsák tökélet és szépségük, szinpompájuk mi kívánni valót sem hagy fön s illatuk is keveset szokott erejéből veszíteni. A csodálatos sötétzöld színü lombozat, mely különben sem foltokkal, sem porral nincsen megfertözve, kellemesen sorakozik a főléség virágok mellé.

A hamburgi rózsakertészek gyakori és tüzetes kísérletek alapján azon fajokat választották hajtásra, melyek kiváló hajtatóképességük, dús virágzatuk, alakra és színre nézve nemes virágaik által tűnnek ki. A kiválóbb fajok közé tartoznak: *Marie Baumann*, *Jean Liabaud*, *Horace Vernet*, *Paul de la Maillery*, *Louis van Houtte*, *Captain Christy*, a *Rothschild*-csoport, *Fisher Holmes*, *Baron Bonstetten*, *Ulrich Brunner fils*, *La France*, *Lady Mary Fitzwilliam*, *W. F. Bennett*, *Nyphetos*, *Perle des Jardins*, *Etoile de Lyon*, *Duchesse Mathilde*, *Souvenir d'un ami*, *Mad. Victor Verdier*, *Alfred Colomb* stb. Látjuk ebből, hogy ezen fajok tulajdonképpen régen ismert kedvenceink s bár ezenkívül még több kitünő hajtató fajok használtak, a felsoroltak fő-fajoknak tekintendők. Mily pompás virágot nyújt *Lady Mary Fitzwilliam*, ha jól ki van hajtva, mily szép ingert nyújt *Ulrich Brunner fils*, mily tűzvörösben ragyog *Louis van Houtte* és *Paul de la Maillery*s azután az első sötétvörös *Jean Liabaud* s a világos hajnalpiros *Souvenir d'un ami*!

Tegyük fel, hogy szeptember elején vagyunk; edényrózsáink még mind a szabadban vannak, homokba vagy a földbe sülyesztve; — most van az ideje, hogy növe-

kedésükben visszatartassanak, hogy hajtásaik jól kiérlelődve megerősödjének s így télen szép, erőteljes virágzatot hozzanak. Hogy e rózsák növekedésüket beszüntessék, a földből kivételnek s az edénnyel együtt oldalra lesznek fektetve, hogy jól kiszáradva, egy időre nyugalomban legyenek. Ez a nyugvási időszak okvetlenül szükséges; nélküle jó eredményre számítani nem lehet. Ha az edény széle fölé gyökerek nőnének ki, úgy azokat letépni nem szabad, hanem a cserépbbe ovatosan vissza kell helyezni, minthogy a hajtató rózsának nagy szüksége von dús gyökérzetre.

A fagy bekövetkezte előtt a rózsák egy áttelelő helyiségbe hozatnak, honnét azután lassankint hajtás alá vehetők. Ennek az áttelelő helyiségnek a hőfoka — 1° R.-t meg ne haladjon. November elején, de még helyesebben november végén, az első hajtató csoportot már előkészíthetjük. Minél tovább pihenhettek a rózsák, annál szebb virágokat hoznak; ez okból az első csoport, mely november elején vétetik hajtás alá, soha oly kielégítő eredményt nem mutat fel, mint a februárban hajtattak. — Ez az első csoport most egy 5—6° R. hőmérsékletü előkészítő helyiségbe jön, hol az edények s a föld felülete megtisztítatnak azután jól megöntöztetnek. Öntözés előtt az edényföldet egy darab fával felszurkálhatjuk, de csak úgy, hogy nagyobb darabokra tördelődjék, minthogy a gyökerekhez így könnyebben jut némi levegő.

A hajtatórózsák nyesése nagyban befolyásolja a virágzat jó eredményét. Csak fejlettebb szemekre szabad nyesnünk s ezek rendszeren a legfelsőbbek. A remontánsoknál, mint: *Fisher Holmes*, *Marie Baumann*, *Louis van Houtte*, rendszeren hosszabb hajtásokat kell meghagynunk, míg a *Rothschild*-csoport rövidebb metszést igényel. A thearózsák, mint: *Etoile de Lyon*, *Perle des Jardins*, *Mad. Chédane Guinoisseau* stb. rövidebbre vehetők, azonban szintén csak előduzzadt szemekre. A *La France* nem igen kényes, mindenkor jól nyílik s még azon előnnyel is bír, hogy egy télen kétszer is hajtatható; ha első leviritása után ugyanis kissé pihenni hagyjuk, akkor rajta még egy második, az elsőnél jó-

*) L. a Rózsá Ujság II. évf. 2-ik sz., 30-ik lapján.

val szebb virágzatot kaphatunk. A kuszó thea-fajokat hosszúra kell hagynunk, minthogy ezek virágjaikat a tavalyi hajtásokon hozzák. A Nyphetos igen csekély nyesést igényel, beéri néhány satnyább ágának lemetszésével. A hajtatófajok nyesése különben beható tanulmányozást igényel; minden fajnak meg van a maga sajátosága e tekintetben s ezeket a sajátosságokat ismernünk kell, mely ismeretet ismét csak a gyakorlatból tehetjük magunkévá. Ezen kívül még arra is kell ügyelnünk, hogy mindenkor külső szemekre messünk, mi által a bokor szép, tetszetős alakot nyer.

A fent leirt előkészítő helyiségben addig maradjanak rózsáink, míg a szemek ki nem hajtottak. Ez a további hajtásra nézve annyiban előnyös, hogy a szemek alacsonyabb hőmérsék mellett hajtván ki, a hajtások már zsenge állapotukban megerősödnek. Ezután a rózsák a tulajdonképpeni melegházba jönnek, hol a hőmérsék 10—12° R. magaslaton tartassék. Reggel és este a rózsák langyos vízzel fecskendeztetnek s ha a napsugarak erősebben tüznek az üvegfedélre, akkor délben is fecskendezzünk. Lássuk el továbbá rózsáinkat növekedésük alatt bőségesen nedvességgel, az edény földje azonban a vizet jól átértesse, hogy a növények a nedvességet mihamar felemésszék, sőt igen kívánatos, hogy az edények hamar kiszáradjanak, hogy így azokba gyakran friss nedvesség hozathassék; egészen kiszáradni azonban soha ne engedjük a földet, miután ezáltal a gyengéd gyökérrastok szenvednének.

A hajtások erőteljes kifejlesztésére s a lombzat erőteljes kifejezett színezetének elérhetésére, fontos dolog a trágyázás, mely célra legjobb a szaruhulladék. Ezen trágyaszert vízben feláztatandó, ez a víz azután még több vízzel felhigitva öntetik az edényekbe. Az árnyékszék tartalma szintén bőséges trágyaanyagot nyújt a rózsáknak; legjobb azt egy hordócskában nyolczszor annyi vízzel összekeverve tartani s így alkalmazni. Igaz ugyan, hogy ez utóbbi trágyaszert alkalmazása mellett a virágházban kellemetlen szag fog uralkodni, a ki azonban tüzet akar, annak a füsttől nem szabad visszariadni. A trágyá-

zás után már másod- vagy harmad napra észrevehető a hatás: a hajtások gyengéd világos-zöld színezete csakhamar erőteljes sötét pirosas árnyalatot nyer. Végre még egy trágyaszerről kell megemlékezni s ez a mész, melynek alkalmazása azonban a hajtás ideje alatt csak kétszer, legfeljebb háromszor van megengedve. Különösen jól hat a mész a gyökérzetre; általa a föld oly új anyaghoz jut, mely a gyökerekre nézve nagyon előnyös; alkalmazása után csakhamar előtörtetnek az apró fehér rostgyökerek s ez a hajtató rózsánál igen jó jel. A gyökéret fenntartására különben is nagy gondot kell fordítanunk; szép fehér rostgyökéret arra mutat, hogy a rózsza ápolása kielégítő volt, melynél azután szépen kifejlett virágzatra számíthatunk is; ha azonban a rostgyökerek barnák, vagy éppen rothadtak, vagy végre a trágyázás következtében megégték, akkor a bokor satnya fejlettség mellett csak nyomorék virágzatot fog hozni. A mész előkészítése következőleg történik: a nagyobb darabokban, teljesen száraz helyen tartott mészből veszünk egy darabot s azt előbb rövid időre vízbe mártva, száraz deszkára tesszük; a mész most el kezd gőzölni s szétesni. Ha csak kisebb kemény darabokra hullik szét, akkor az a trágyázásra alkalmatlan lévén, föltétlenül elvetendő; ha pedig pornemű anyaggá esik szét, akkor az a trágyázáshoz felhasználható. Ebből a pornemű mészből egy kisebb locsolóra egy marokkal kell venni s azt a vízben szét kell keverni, mielőtt azal a rózsákat megöntöznénk. Ha a rózsák már bimbóikat kezdik fejleszteni, úgy minden további trágyázást be kell szüntetnünk, mivel tulságos trágyázás mellett a sötét színű fajok ama kellemetlen lillaszint vennék fel.

Midőn a rózsák jól megbokrosodtak s bimbóikat meghozták, állítsuk az edényeket egymástól távolabbra, hogy levegő és világosság közbejöttével jobban kifejlődhessenek. A hajtásokat most néhány vesszőcskére vagy karócskára erősítjük, hogy az ily idomítás mellett egyrészt a nyíló rózsák előtérbe lépjenek, másrészt meg a bokor szabályosabb, tetszetős alakot nyerjen. A fiatal hajtások rendszeren sok ellenségtől támadtatnak meg;

itt első sorban a lisztharmatot emlitem fel. Mihelyest e gonosz vendégnek első nyomait észre vesszük, elüzésére azonnal tapasszunk kénvirágból és agyagból gyúrt sarat a fűtőcsőre. Azután a hernyók, melyek rendszeren a külső leveleken ütnek tanyát, szorgalmasan felkutatók, mely műveletnél igen szemeknek kell lennünk, hogy rövid idő alatt nagyobb kárt ne valljunk. A levéltetveket akként öljük ki, hogy a melegházban dohányt égetünk el parázson.

A hajtató helyiségekben mindenkor párákkal telített légkörnek kell uralkodni; ennek elérésére a falak s az utak naponkint többször fecskendeztessenek le. Friss levegő után a rózsák igen sovárognak; ha az időjárás csak kissé megengedi, bocsássunk óvatosan be friss levegőt s a hideg levegő felmelegítésére ilyenkor erősebben fűtsünk.

Szenteljünk azonban az elvirított rózsáknak is egy kis időt. Most, miután a rózsza elvirágozott s szemünket azokon már nem legeltethetjük, nem szabad a virágok királynéját a világozás, tápszer és levegőtől

tán elzárva elhanyagolnunk s valamely sötét verembe tennünk, hanem azokat ezen túl is figyelmes ápolásban kell részesítenünk. — Legjobb az elvirított rózsákat a hidegházba helyezni, ha pedig ilyenekkel nem rendelkezünk, akkor egy mélyebb, fagymentes verem is helyt áll, hol a rózsák a tél visszalevő részét tölthetik; levegővel és nedvességgel itt is el kell látnunk lehajtatott rózsáinkat. Tavaszkor e veremből szedjük ki az edényeket, ültessük a rózsákat szaruforgácsal kevert friss földbe át és sülyesszük azokat a földbe hol azután egész nyáron át megmaradhatnak. Nyesni ilyenkor a rózsákat nem kell, mert nyestetlenül hagyva nem fognak erősen hajtani, hanem több termőágot fognak hozni. A nyáron át megjelenő bimbókat és virágokat kiméletlenül ki kell törölni, mivel a nyiló virágokra most nincsen szükség, hanem télen, midőn a természet hóba és fagyba burkolódik, akkor tájrák fel virágkinceiket.

Ez lenne tehát rövid foglalata azon hajtatósi módszernek, melyet Hamburgban oly szép eredménnyel üznek.

A RÓZSA SZEMZÉSÉRŐL.

Ronacher András-tól, Velden, Karinthia.

A Rózsa Ujság mult 4-ik számában, Kilyényi János ur Aradról, az általában szokásos T-metszés helyett, a fordított L-metszést ajánlja s ennek előnyét nagy pontossággal indokolja is. Meg vagyok győződve, hogy Kilyényi ur ezen metszést saját tapasztalatai alapján tartja czélszerűnek, mindenesetre czélszerűbbnek, mint a fennálló T-metszést. A saját magam tapasztalata folytán ezen metszések ellenében azt ajánlom, hogy a rózsza szemzésénél a harántmetszés egyáltalán hagyassék el. Én az alanyba csak egy hosszanti metszést *a b* csinállok, a héjat *c d* irányban, de különösen a felső *a* részletben fejtem fel, a paizsocskát *e* alakban metszem ki, (a rajzban a levélszár elmaradt) *d c* irányban a héj alá s azután feltolom, mire a kész szemzést hánccsal, vagy pamutfonállal bekötö-

zöm. Véleményem szerint a magas alanynak, vagy a gyökérnyaknak ez lenne a legegyszerűbb és legbiztosabb szemzési módja, mivel mellette az alany legkevesebb sérülésnek van kitéve, esővíz a sebbe nem hatolhat s ha a nemesítés nem sikerül, az alany sebe gyorsabban és tökéletesebben heged be, mint ha harántmetszést alkalmaztunk volna. Végre a vonalas metszés mellett azon nem megvetendő körülmény is szól, hogy az alany nedvkeringése sokkal kevésbé zavartatik s a kihajtott gyenge nemes vesszőt a szél sem törö ki oly könnyen. Az elmult nyáron így szemezett rózsáim közül alig maradt el 8%.

Az említett nemesítési eljárás nébány rózsakedvelő által vidékünkön is gyakorolatik, még pedig oly jó sikerrel, hogy az illetők e módszertől eltérni egyáltalán nem hajlandók.

(Szerk.)

PRINCESSE DE SAGAN.

Dubreuil, 1887.

Szines ábrával.

Csak igen ritkán szokott előfordulni, hogy az évenként forgalomba hozott rózsaujdonságok közt annyi jeles faj legyen képviselve, mint azt az 1887-ik év thearózsái közt találjuk. Ott vannak pl. Comtesse Anna Thun, Duchesse d'Auerstädt, Mad. Joseph Godier, Miss Ethel Brownlow, Princesse Beatrice és Thérèse Lambert. Az elősoroltakhoz még méltán csatlakozik egy alig észrevett piros thea-ujdonság, melyet Dubreuil ugyanazon évben *Princesse de Sagan* név alatt hozott a forgalomba. Már az eddigi tapasztalatok is azt bizonyítják, hogy ez a rózsza rövid idő alatt általános elterjedtségnek fog örvedeni, annyival is inkább, minthogy ilyen színezetű sötétpiros thearózsával eddig még nem rendelkezünk. A rózsza középnagy, megnyúlt serlegelaku, kissé zsendelyezett szirmokkal; karminvörös, sötét bársonyos árnykolattal, kívül amarantpiros. Ez a színezet élénken emlékeztet a remontáns Jean Liabaud sötét-bársonyos színezetére s a sötétpiros thea-

rózsák közt manapság még egyedül áll. Mindezekből elég világosan láthatjuk, hogy a *Princesse de Sagan* már csupán feltűnő bársonyos árnyalata folytán is egyike ama sötétpiros thearózsáknak, melyek jövőjüket ritkaságuk miatt biztosítják. De a feltűnő színezethez még több jeles tulajdonság is járul: a dús és gyakran megújuló, hosszú virágnyélen többnyire egyesével álló virágzat, erős növésű, fiatalon fényes szürkés-zöld, későbbben sötétzöld lombozatu bokrot diszit; a bimbók, különösen a tavaszi virágzatnál jól megnyultak s így nagyon valószínű, hogy ez a rózsza üzleti czélokra is kitűnően be fog válni, sőt nem valószínűtlen, hogy az annyira kedvelt André Schwartz-ot, melyhez különben némileg hasonlít, csakhamar ki fogja helyéből szorítani. Ez a jeles ujdonság Lyonban, Vichy-ben s St. Etienneben már is első rendű kitüntésekben részesült. Eredetéről még eddig mit sem tudunk, de utána fogunk járni, hogy arról kimerítő adatokat szerezhessünk.

FELELET.

A 4-ik számban felhozott kérdésre.

A M. Niel-nél igen is lehet kis koronára dolgozni. Gondoljunk csak az akáczfára, minő pompás élő falat lehet belőle faragni! Ha a M. Nielnél minden hajtást csak egy bizonyos határig engedünk nőni, akkor a kérdés meg van oldva. Tegyük fel, hogy a M. Niel nemesítési pontja egy oly gömbnek a központja, melynél a sugár mérete pl. 70 centiméter. Ha én most ezen a 70 cm. határon túl lépő hajtásokat következetesen lecsipem, akkor a M. Niel-nél kis korona jön létre, mely

a körülményekhez képest többé vagy kevésbé jól virágozik is. Hogy azonban az így nyert virágok lesznek-e oly nagyok, mint a szabadon eresztett tőn, az már egészen más kérdés. Az üzletkertésznél sokkal fontosabb a rózsák nagy száma, mint azok nagysága s így természetesen nála javalva van a kis korona, míg a rózsabarát kevesebb és tökéletesebb virágokat akar termelni s azért a M. Niel tőt szabadon engedi nőni.

F.

La Fraicheur.*Bengal. — Robert, 1859.*

Gyengéd test-rózsaszínü, a középén élénkebb hajnalpiros árnyékolattal. Kicsiny, vagy középnagy, igen telt, egészen szabályosan alkotott, félig felnyilva serlegalaku, későbbben gömbös, mélyen fekvő központtal; igen jó tartású, kellemes gyenge illattal. Porodák alig vannak jelen s vagy gyarlón fejlettek, vagy egészen hiányoznak. A középszámu piros bibék elég jól fejlettek, halvány patkóalaku tálcákban végződnek. A kehelyszirmok megnyultak, hosszú hegyes csúcsba húzódnak, többnyire épszélűek, csak az első virításkor bírnak egyiknél-másiknál némi függeléssel; küllapjuk homályos, néha gyengén gyapjas, némelyiknél elszórt, nem ritkán sorban álló rövid szőrmirigyekkel; csúcsaik felé alig ormoltak; közülök három akkor is kiválik, ha széleik egyátalán épek; e három kehelyszirm közül ilyenkor kettőnél mindkét oldalon sűrű, pillásan elhelyeződött szőrmirigyeket találunk, míg a harmadiknál csak egyik oldalon vannak szőrmirigyek; belső lapjuk sűrű, tapadó fehér nemezzel bélelt. A fénytelen világos-zöld maghon igen jól fejlett, tökéletes kehelyalaku, csaknem egész fölületén sorban álló apró szőrmirigyekkel borított. Virágkocsány kissé megnyúlt, karcsu és egész fölületén rövidebb-hosszabb mirigyos szőrökkel beszórt. Levélnyel aránylag erős, alul meglehetősen kifejlődött, 5—8 egyenlőtlen, néha a csúcslevél főerezetére is átterjedő halvány, a csucson karminpiros tüskével s ezek közt gyéren álló apró szőrmirigyekkel fegyverzett; fölül az alap tájékán igen szélesen és sekélyen, a csúcs felé keskenyen és mélyen barázdás, melynek szélein elszórtan álló egyenlőtlen mirigyos szőrök foglalnak helyet. Melléklevelek keskenyek, jól megnyúltak, az alapon néha jól kiszélesednek, igen hosszú, előre nyuló csúcsban végződnek, széleiken jól fejlett mirigyos rojtokkal és szőrökkel pillázottak. Lombozat félsűrű, igen állandó, fényes telt-zöld, egy nyélen 3—5 levéllel, melyek széleiken a csúcs felé mélyebben, az alap felé sekélyebben, itt-ott tökéletlenül kétszer fűr-

szeltek. Virágzat rendkívül dús, kitünően megújuló, a hajtások végén 3—4-ével egy bugában, nyáron azonban egyesével is. A bokor növése mérsékelt; zöld vesszői csak gyéren álló apróbb és karcsubb barnapiros tüskékkel fegyverzetek. Nemesíthető bokoralakra, vagy félmagasan; nyesése valamivel rövidebbre vétessék, télire azonban könnyű száraz takaróval is beéri. — Egyike azon régiebb rózsáknak, melyek ma holnap már eltűnnek kerteinkből, holott folytonosan megújuló dús virágzata miatt nagyobb figyelemre volna érdemes.

Mistress Bosanquet.*Bourbon. — Laffay, 1832.*

Thé Sapho, Pauline Buonaparte. Fehér, gyenge fakórózsaszínü árnyékolattal; középnagy, lazán, de egyenletesen telt, csészéalaku, kifogástalan alkotással, kellemes illattal. A csekély számu porodák jól fejlettek, s a számos tömött pamatban ülő, szintén jól kifejlődött bibékkel egyenlő magasságúak. Az öt kehelyszirm jól fejlett, hosszas, kettő kétoldalt párosával fogazott, egyik csak féloldalt bir fogazattal, míg kettőnél a szélek épek; küllapjuk világos-zöld, fénytelen, a csúcs felé gyengén ormolt, elég sűrű, de igen finom gyapjazattal, a fogazottaknál még néhány sorban álló rövid szőrmirigygyel borítva; csúcsaik jól kihúzódnak s a két oldalt fogazottaknál kiszélesednek; belső lapjuk igen tömött fehér gyapjas nemezzel bélelt. A jól kifejlődött maghon szabályos rövid kehelyalaku, világos-zöld, finom kékesfehér hamvazattal, sima, fénytelen. Virágkocsány kissé megnyúlt, erős, több derékszög alatt kiálló hosszabb halvány sertetüskével és rövidebb mirigyos szőrözettel borított. Levélnyel jól kifejlett, erős, kissé megnyúlt, alul 4—5 hosszabb vékony, halvány, kissé hátrahajlott tüskével, kivételesen néhány rövid szőrmirigygyel fegyverzett; fölül szélesen, csorgaszzerűen barázdás, melynek oldalain elszórtan álló hosszabb mirigyos szőrök láthatók. Melléklevelek a hajtások végén rövidek, jól kiszélesednek, az alsóbb lombnyélen keske-

nyek, csaknem vonalszerűek, előrenyúló hegyes csúcsban végződve, széleiken sűrű mirigyes rojtokkal és szőröcskéekkel pilláztak. A világos-zöld lombzat félsűrű, egy nyélen 3—5 petéded levéllel, melyek alul és fölül simák, gyakran a fő ercet alsó lapján apró tüskékkel és mirigyes sertékkal fegyverzetek, széleik hegyesen, de sekélyen egyszer fűrészeltek. A bokor növése mérsékelt; sima világos-zöld hajtásai elszórtan álló karcsú, kissé hátragörbült halvány tüskékkel fegyverzetek. Virágzata igen dús, rendszeren egysével álló, jól és igen gyakran, csaknem szakadatlanul megújuló. Nyesése rövidre vétesék, télire pedig meleg száraz takarót igényel. Különösen ajánlatos e rózsza az edénytenyésztésre s kitűnő hajtató fajt képez deczemberben; e célra legjobbak dugványtői, azonban gyökérnyakra nemesítve is dúsan virágozik s az ültetkerteseknél meglehetősen el van terjedve. Mint kerti alak kevésbé ajánlatos, minthogy a szabadban, különösen nyáron igen gyorsan elvirágozik. Egyike azon régi rózsáknak, melyek jó hajtatóképességük-nél fogva soha ki nem fognak veszni a rózsagyűjteményekből.

Mrs. George Dickson.

Remont. — Bennett, 1885.

Fénylő atlasz-rózsaszínű, hátsó lapján ezüstös. Nagy, lazán telt, szabályos alkotású, lapos csészealaku, egyenes tartású, könnyen felnyíló, igen gyenge illattal. Porodák számosak, jól fejlettek s a fejletlenebb bibéken túl emelkednek. Kehelyszirmok háromszegletesek, rövidek; kettőnél a széleken 2—2, különféleképpen megnyúlt, rendszeren erős és csúcsán kiszélesedő sallangós fognyujtvány ül; ezeknél a csúcsok 3—4-szer oly hossza nyulnak, mint maga a kehelyszirm, sőt gyakran levélalakulag ki is szélesednek, széleiken fogazottak, vagy fűrészeltek; egynél csak az egyik oldalon van fognyujtvány, míg kettő kissé megnyúlt, épszerű; — külső lapjuk érdes, homályos, itt-ott gyengén pelyhes, többszörösen bordázott, mely bordák mentén sorban álló, rövid szőrön ülő jól fejlett mirigyek ülnek; belső lapjuk sűrű fehér nemezzel bélelt. Maghon fejletlen, hosszas kehely-

alaku, fölül gyengén befűződve; sima, világos-zöld s csak alsó harmadában van néhány mirigyes szőröcskével borítva. Virágnél igen rövid, erős és merev, egész hosszában sűrű, egyenes, halvány, csúcsaikon apró barna mirigyeket hordozó egyenlőtlen tövis-sertékkal borított. Levélnél igen erős, egyszínű világos-zöld, alul távolálló 7—8 apró halvány, vékony tüskével s néhány fejletlen szőrmirigyvel borított; fölül sekélyen, de szélesen barázdás, ennek oldalain igen apró szőrmirigyekkel benőtt. Melléklevelek jól fejlődve, a levélnél alsó szabad részletét egyharmadán túl követik, csúcsaik hosszan, néha sarlóalakulag kifelé görbölve nyulnak előre, széleiken szabályos mirigyes rojtokkal és szőrökkel pilláztak. Lombzat sötétzöld, csak keveset fénylő, igen erős, rendszeren hatalmasan kifejlődött 5 levélből áll, melyek széleiken tökéletesen, néhol gyengén kétszer fűrészeltek. A bokor növése erős, de nem igen sudaras; érdes zöld hajtásai számos egyenlőtlen, széles rövid alapra nőtt igen hegyes, kissé hátrahajolt halvány-barnás tüskékkel fegyverzett. Virágzat igen dús, rendszeren hármásával a hajtások végén, melyek csaknem mindenkor egy vonalban állnak, a középső erősebben kifejlődve; gyakran és jól megújuló. Magas és félmagas alanyokra nemesíthető; nyesése valamivel rövidebbre vétessek, télire azonban csak könnyű takarót igényel, sőt idősebb tői födetlenül is jól áttelelnék. Edényben is tenyészthető s jó februáriusi hajtató fajnak bizonyult, legjobban érvényesíti magát azonban mint kerti alak s mint ilyen, kétségtelenül az elsőrendű rózsák közé tartozik.

Souvenir de Léon Gambetta.

Rem. — Gonod, 1884.

Karminpiros, közepén élénkebb árnyékolattal, az erős öblös szirmok külső lapja világosabb, finoman erezett; nagy, néha igen nagy, telt, gömbalaku, tökéletes alkotású, egyenes merev tartással, de teljesen illattalan. A hosszú nyélen ülő porodák számosak, igen jól fejlettek; a szorosán összetapadó bibék a porodáknál rövidebbek, szintén jól fejlettek. Az öt kehelylevél közül kettő mindkét

oldalán, 1—2 sallangós nyujtvánnyal bir; egynél csak féldalt van 2—3 rövidebb nyujtvány; e háromnál a csúcsok igen megnyultak s erősen, csaknem levélalakulag kiszélesedettek, melynek szélei néha többszörösen fűrészelték; kettőnél a szélek épek s a csúcs csak röviden hegyezve végződik; külső lapjuk világoszöld, fénytelen, néha gyengén gyapjas, mirigyszőröket pedig csak a széleken s itt is csak durványokban találunk, csúcsaik felé gyengén ormoltak; belső lapjuk sűrű fehér tapadó gyapjazzal borított. Maghon rendkívül fejletlen, tölcseralaku s csak legalsó csúcsán bir néhány durványos mirigyes szőrborítékkal. Virágkocsány igen rövid, de szerfelett erős és merev, igen kevés, lefelé görbült rövid, mirigyes sertékkal borított. Levélnyel hatalmasan fejlődött, fénylő világoszöld, alsó felén 4—6 igen rövid s gyenge fejlettségű, kampósan hátragörbült halvány tüskével s alig néhány durványos szőrmirigygyel fegyverzett; fölül szélesen és sekélyen barázdás, melynek oldalain sűrűn álló rövid szőrmirigyek foglalnak helyet. Az erősen kifejlődött melléklevelek lebenyesen kiszélesednek s rövid hegyes csúcsban végződnek, széleiken sűrű mirigyes rojtokkal

pillázottak. Az 5 levélből álló, hatalmasan fejlődött lombzat telt-zöld, igen sűrű, a csúcslevél feltűnően megnagyobbodott; a levelek általában durvák, többé-kevésbbé fénytelenek, széleiken gyengén, néhol tökéletlenül kétszer fűrészelték. A bokor növése szerfelett erős, durva és sudaras, de nem hosszú; a néhol göcsös vesszők, inkább botok, gyéren álló, csaknem körkörös alapra tapadó, gyorsan hegyesülő, hátrafelé görbült halvány, a napoldalon pirosas erős tüskékkel fegyverzett. Virágzat dús, a hajtások végén hármasával, későbbben egyesével, jól megújuló, tartós, de teljesen illattalan. Feltűnő e rózsánál a hajtásoknak gazdagsága faanyagban, míg a bél, kétéves vesszőknél csaknem teljesen elenyésczik; különben e faj oly kemény, hogy még eddig a szabadon hagyott tők vékony vesszőinek csúcsai sem fagytak el soha. Félmagasra, vagy magasra nemesíthető, sőt sudaras növése a bokoralakot is megengedi; nyese valamivel rövidebb legyen, sűrű hajtásai azonban nagyon is ritkittassanak meg, különösen az első virágzás után. Mint a Victor Verdier származéka, egyike a legkeményebb kerti alakoknak s különösen a zordonabb fèvesű parkokban találja fel rendeltetése helyét

ÁTALÁNOS KERTÉSZET.

Fekete francia nemesítő viasz. —

Az »Illustrirte Flora« f. é. 2-dik számában W i s m a r az úgynevezett fekete francia ojtóviasz készítmódját ismerteti: Egy vasfazékban 10 deka finom asztaltot ömlesztünk meg tűz felett óvatosan, hogy meg ne égjen. Az így megolvadt aszfalthoz most 60 deka fehérszurkot adunk s folytonos kavarással mellett ezt is, későbbben 60 deka sárgaviaszt is hozzá olvasztunk. A tűznek ezen olvasztásnál csak igen enyhének szabad lennie. Ha ezek az anyagok jól összekevertettek, még 60 deka vastag terpentín és végre 60 deka fagygyu kevertetik és olvasztatik hozzá. Most a fazekat levesszük a tűzről s ha tartalma

folytonos keverés mellett már némileg kihült, szintén folytonos keverés mellett $\frac{1}{4}$, vagy $\frac{1}{2}$ liter igen erős tiszta borszeszt óvatosan és apró részletben keverünk hozzá. A borszeszt rendkívül nagy vigyázattal kell a félig kihült tömeghez keverni, mivel a tömeg igen heves pezsgésnek indul s a fazék tartalma annyira felforr, hogy könnyen kifuthat. Több borszesz hozzáadása mellett a viasz higabb lesz s ha idővel beszáradna, újból megömlesztve borszesz hozzáadásával higabbra változtatható. — Nézetünk szerint a fekete ojtóviaszt semmi körülmények közt sem ajánlhatjuk, mivel a fekete szín a nap sugarakat magába gyűjti, a viasz az első me-

leg napon lefolyik a felkenés helyéről s az alatta levő sebhelyek megégnek. Szintén csodálni lehet, hogy a kertészek fehér nemesítő viasz készítésével nem foglalkoznak, holott éppen a napsugarak visszatartására volna szüksége a befödött sebhelyeknek.

Bredai kajszibaraczk. — Ez a gyümölcs Magyarországon *ananász-kajsz* név alatt meg lehetőszen el van terjedve. Régi hollandi faj, mely Dortrecht és Breda hollandi városok környékéről származik s egyes országokban különféle név alatt ismeretes, mint: *hollandi ananász, bredai kajsz, Abricot de Hollande, Amande Aveline, Mandel, Ananas of the Dutch, Ampuj, hollandi mandola, muskatály, Orange, Persique, Pine Apple, rotterdami* stb. Egyike a legkiválóbb fajoknak s mint ilyent, Ilse-mann m.-óvári akad. kertész, jónak látta a csehországi gyümölcs-egylet szakközlönyében szép csinos ábra kíséretében közelebről megismertetni. Gyümölcse nagy, tisztán, de sekélyen barázdás, csúcsán kis mélyedéssel, melynek közepén kis bibecsúc emelkedik fel. A szár gödre mély és terjedelmes. A napol-dalon pirosuló héja szép sárga, néha erősen pontozott, sima, tapadó. Narancsszinű husa gazdagon leves, soha meg nem lisztesedik, finom ananász-zamattal. Nagy magvának hátsó széle mélyen barázdás, a magból édes. Julius közepén érik s egyike a legjobb üzleti fajoknak, miután félig érett állapotában igen előnyösen szállítható. De mint asztali gyümölcs is első helyet foglal el s a befőzéshez is kitűnő anyagot szolgáltat. Fája erős, egészséges növési s rendkívül termékeny, csupán erősebb korai fagyok pusztítják el a termést, ha a virágzás idejében köszöntenek be. Az 1876-iki kései fagy, (május 22-én) az akkor már fejlődésben levő gyümölcsökben semmi kárt sem okozott.

Téli arany-parmén. — Még *hercsegréinette, arany réinette* név alatt is ismeretes s egyike a legjobb és legkeresettebb asztali almáknak. Tenyészhető bárminő fekvésű helyeken s rendkívül dúsan terem. Gyümölcse középnagy, szabályosan alkotott, gömbös. A szívós nyél vékony s csak mérsékelten hosz-

szu; a nyélgödör zöldes, finoman rozsdás. Héja alig fénylő, sima, aranysárga, napoldalán karminpirosan csikolt. Kemény husa leves, gyengén fűszeres, borizüen édes. Novemberben szokott érlelődni s márcziusig eltartható. Fája az első években gyorsan nő, középnyagságot szokott elérni s szép pyramisalakú koronát képez; különösen magas és félmagas fák képzésére alkalmas, azonban pyramisalakra és kordonra is vehető. Jó talajt kíván, azonban zordon fekvésű helyeken is még igen jól tenyészhető.

Althan gróf ringlója. — Csehországból származó asztali és háztartási elsőrendű nemes ringlófaj. Gyümölcse nagy, széles-ke-rek, felülről és alulról némileg lapított, széles, lapos, a gyümölcsöt két egyenlő részre osztó barázdával. A könnyen levonható vékonyabb héj sötét barnapiros, néha kékesvörösén színezett, gyengéden márványolt, finoman aranysárgán pontozott. Magva fordított pete alaku, laposan pofázott, érdes, többnyire erősen kiemelkedő hátéllal. Az aranysárga hus magvától könnyen és egészen leválik, valamivel szilárdabb, édes, csak alig savankás izzel. Fája erős növési, hatalmas, kopasz, violásbarna, finom ezüsthéjas foltokkal tarkázott nyári hajtásokkal, korán érlelő, rendkívül dús terméssel.

Ökörsziv-cseresnye. — Igen jeles, a háztartáshoz, valamint aszalásra is egyaránt alkalmas fénylő fekete szivcseresnye; igen nagy csúcsos gyümölcsöcsel. Fája igen erős növési, óriási nagygyá szokott fejlődni s még rendetlen tavaszi időjárás mellett is bőven terem.

Hampel legujabb melegházi ugorkája. — Legujabb melegházi ugorka, mely a *Climax, Rollisson Telegraph* és *Queen of England* ismeretes fajok viszonylagos termékenyítéseiből vette eredetét s a világszerte ismert kop-pitzi ugorkatenyésztőtől, Hampeltől termeltett. Ez új válfaj gyümölcsözőképessége rendkívül bőséges. Ha mindekkorig a ritkaságok közé tartozott, hogy egy melegházi ugorkánál két egymást követő levélgöcsnél gyümölcsök jelentek meg, úgy ez ujdonságnál 5—6 egy-

mást követő levélgöcsöknél egész kévében jelennek azok meg s e gyümölcsök egy része 45 cm. hosszúságot is el szokott érni. Továbbá ez ujdonság az által is kiválik a többi melegházi hajtatófajok közül, hogy igen korán beálló gyümölesképződés mellett aránylag rendkívül hosszú ideig, 6—7 hónapig szakadatlanul hozza gyümölcseit, mi pedig indáinak folytonos megújulásából ered. Igen sajnálatos, hogy e faj gyors elterjedésének a megtermelés silány eredménye gátat vet. Hampel ur állítása szerint ugyanis alig akad 30—40 gyümölcs közt egy, mely magvat volna képes érlelni s az ilyen gyümölcsben sem szokott több előfordulni 7—8 db. érett magnál.

Kékhüvelyes vaj-bokorbab. — Érdekes és értékes konyhakerti ujdonság. Már a magvak kikelésekor mutatkozik a kék szín, mely mindinkább kifejezettebbé válik, míg végre a bokor, a még inkább kéken szineződött hüvelyekkel, egy feketéskék bokrot alkot. Az érett magvak borsárgán vannak szinezve. Az igen gyengéd, kéken szinezett hüvelyek megfőzve sárga színt vesznek fel.

»Non plus ultra» melegágyi retek. — Kiválóan izletes pompás új melegágyi retekfaj, mely az eddig ismeretes fajokat messze túlszárnyalja. A szép alaku gumók színe egészen tiszta, valódi skarlátpiros, teljes hijával a régiebb fajok karmin színének. Ez ujdonság gumói igen gyorsan fejlődnek, rendkívül gyengédek s csak igen gyér számú apró leveleket fejlesztenek.

Az orchideák tenyésztéséhez. — Átalanosan el van fogadva, hogy az orchideák növényei rendkívül elgyengülnek akkor, ha nyíló virágaik egész az elhervadásig a tőn hagyatnak. Az angolok ezért a felnyílt virágot azonnal leismetszik a tőről. Ha az igylemetszett virágokat vékony, 4 cm. hosszú, vízzel telt bádögcsövecskébe dugjuk s ezt a csövet valamely erősebb sodrony segítségével az edényhez akként erősítjük, hogy a virág körülbelül eredeti helyén álljon, úgy a növény természetes nyíló alakjából mit sem veszít, nem is gyengítették el a virág által s a virág maga még hosszú időn át megtartja üdeségét.

Rózsacsésze. — J. C. Schmidt erfurti cég, igen szép asztali díszletet hozott az ő rózsacsészéjével a forgalomba. Ez a petéded alaku rózsacsésze finom sárgás üvegből készült s alján lábakon áll. Belsejében egy többszörsően átlukasztott lemez foglal helyet, mely a csészeből kiemelhető. Maga a csésze nedves homokkal lesz megtöltve, a homok a lemezzel lefödve s most nyílásain át a nedves homokba lemetszett rózsák, vagy más virágok tűzdelhetők. Az így rózsákkal, vagy vegyes virágokkal megtöltött csésze a szalón asztalának méltó díszére válik.

Az amaryllis termelése magról. — Az amaryllist magról sokkal könnyebben lehet nevelni, semmint azt eddig hittük. Ha az érett magvakat valamely kelesztő tálczában erdei földbe vetjük s a földet mérsékelt nedvesen tartjuk, akkor 8 nap múlva e magvak már kicsiráznak s nemsokára kihajtják első leveleiket. Három hét elteltével a plánták már egyes kis cserepekbe ültethetők, melyekben erdei föld, negyed részben folyami homokkal keverve foglal helyet. Május elején e növények valamely kissé meleg veteményágy szabad földjébe ültetnek ki, hol nyáron át eléggé megerősödnek. A hagymákat szeptember végével ismét cserepekbe ültethetjük.

Euphorbia splendens. — Csodálatos hidegházi és szobanövény, mely 12—14° R. melegség mellett még félvilágos helyen is megél s a többi növények levelei közt is jól tovafejlődik. Növése merev s mint a közönséges kutyatejnél, tejelő; hajtásai tövisalaku kinövésekkel sűrűn borítottak. Hosszas keskeny levelei csak gyér számmal vannak képviselve. Apró, még télen is szakadatlanul megújuló virágocskáik fölséges skarlátpiros színben pompáznak s igen vékony hosszú virágszáron lengenek. Különösen a téli csokorkötéshez használható.

Két új kankalin. —

1. *Primula imperialis.* Ritka növény Jávából, hol a tenger színe fölött 1500—2000 m. magasságban tenyészik. Termetére nézve e növény hasonlít a *Primula japonicához*,

ettől azonban hosszú levelei s hosszúcsöves virágai által lényegesen különbözik.

2. *Primula obconica*. Az egész fajban egyike a legszebbeknek, miután könnyű felnyílása s rendkívül dús virágzata által valamennyi kankalin-fajok közül kiválik. Tavasszal elvetve s edényekben továbbnevelve, a magoncok már a nyár folyamán kifejlesztik dús ernyővirágzatukat s különösen hosszán tartó, télen is fennmaradó virágzatukkal tűnnek ki. A növények erős, sűrű zömök növéssel bírnak; a 2—3 cm. nagyságú virágok fehérek, lilaszínű átmenettel. Téli virágzatra a hidegházban s a szobában igen jól tenyészthető.

Lobelia littoralis A. Cuningh. — Haage & Schmidt erfurti czégtől származó virágujdonság, mely a lobeliáktól indás kúszó növése által különbözik s mint ilyen, függő tenyésztésre igen alkalmas lehet. A kicsiny, kerek, fogazott szélű levelek az edényt csakhamar szőnyegszerűleg vonják be, fél méter magas indái pedig az edény széléről lelőgnak. Virágai fehérek, könnyedén kékesen elfutódva s öt, egy oldalra terjedő szirmok által képezetnek. Elvirítás után apró, kerek, kissé megnyúlt bogycskák jelennek meg, melyek eleintén zöld színűek, későbbben világos rózsaszínbe mennek át, 9—10 mm. átmérőt érnek el s a lombzat közt összeszorulva ülnek. Ez a lobelia a többi lobeliák módjára magról is tenyészthető s már az első nyár folyamán virágzik.

Telt buzavirágfajok. — Néhány év előtt az erfurti Haage & Schmidt czég telepén egy oly buzavirágfaj (*Centaurea cyanus*) földtetett fel, melynél a sugárvirágok száma feltűnőleg sok volt. Folytatólagos keresztezések által e növényről több, különféleképpen színezett telt válfaj nyeretett. Az említett czég által ajánlott magkeverék nemcsak fehér, világoskék, rózsaszínű, téglavörös és bíboros válfajokat tartalmaz, hanem ezeken kívül az említett színek különféle egyesülését is létrehozza a virágokban, a mi a buzavirág kerti alakjainál kétségkívül egészen új jelenség. Az elvetett magvak után 60—70% eredményre számíthatunk.

Verbena hybrida compacta »Défiance». — Az alacsony növésű verbénák osztályához tartozó új válfaj s mindenesetre egyike a legszebbeknek. A szoros kerek alakban növd bokrocaska számtalan fénylő skarlátpiros, mereven felálló szárazon ülő virágokkal van diszítve s egyike a kifogástalan kerti szépségeknek.

»**Victoria**» havasi nefejejts. — Meglepő szépségű új nefejejts-faj. (*Myosotis alpestris*.) Alacsony, tömött, gömbös növésű bokor, pompás égszínkék nagy virágokkal, melyek szoros ernyőbugában ülnek s középső virágaik megnagyobbodtak, vagy pedig teltek. A növény 40—50 cm. körfogat mellett csupán 12—16 cm. magasságot ér el s szép 20—30 virágnyélből álló virágkört képez. Szerfelett dús és igen hosszú ideig tartó virágzata e fajnak szép jövőt biztosít, mert e növény nemcsak a szőnyegkertészetben foglalja majd el az első helyet, hanem ágyások, szegélyzetek diszítésére is fölötte alkalmas, edényben nevelve pedig mint piaci virág, vagy pedig a csokorkötésnél, igen előnyösen használható fel az üzletemberektől.

Begonia Lubbersii (Morren.) — Brazíliai ujdonság, melyet Lubbers, a brüsseli botanikus kert főnöke, egy Braziliából érkezett növényküldemény hulladékai közt talált s nevelés alá véve, meg is mentett. Igen közel áll a *B. maculatá*-hoz, (Daddi) ettől azonban nagy, pajzsalaku, két végén csúcsos levelei s nagy virágai által különbözik. A levél fölül sötétzöld, erezte közt ezüstsziürkén foltozott, alul rozsdavörös. Nagy virágai hófehérek s két, 4—4 cm. átmérőjű szíromból állnak, melyek közül halványsárga bojtot képező porodák nyulnak előre. Ez a szép ujdonság bizonyára sokoldalú párosítások tárgyát fogja képezni.

Aponogeton distachyon. — Külföldi vizinövény az aquariumok számára. Igen könnyen tenyészthető s még oly edényekben is kifejlődik, melyeknél a víz szabad fölülete nem nagyobb 25 □ cm.-nél. A csaknem szakadatlanul megújuló fehér virágok kellemesen illatoznak.

UJ RÓZSAFAJOK.

Mad. Olga. Thea. Lévêque et fils. — Erős növési, terjedelmes sötétzöld lombozattal. Virága nagy, jól alkotott, egyenes merev tartású, gyengéd fehér, finom sárgás-zöldes fuvalattal.

Mlle. Adeline Outrey. Thea. Nabonnand-f. — Bokra erős növési; virága középnagy, telt, egyenes tartású, a csinos bimbók borsárgán és pirosan szinezettek, gyönyörű lombozata világos-zöld. A virág színe sárga, test-rózsaszínű kinyomattal, alapján őzsárga, felnyíláskor világos rózsaszínű.

Mad. Marguerite de Soras. Thea. Nabonnand-f. — Igen erős kúszó növési, gyéren fegyverzett erős hajtásokkal; terjedelmes lombozata fémesen mázolt. Virága igen nagy, igen telt, tökéletesen alkotott, egyenes tartású, világos chromsárga, közepén sötétebb, aranyos ragyogással; külső nagy szirmai gyengén visszahajoltak. Középhosszu bimbói szépen alkotottak s könnyen nyílnak fel. A *Gloire de Dijon* egyik dús virágzatú származéka.

Mlle. Marguerite de Thézillat. Thea. Nabonnand-f. — Cserjés bokra erős növési; virága igen nagy, telt, zsendelyes, tökéletesen alkotott, visszahajlott külső szirmokkal, élénk piros, a hybridák színével, alapján sárga, gazdagon virágzó. Egészen új alak a thearózsák közt.

Mad. Marie Ussher. Thea. Nabonnand-fils. — Kúszó bokra erős növési; virága nagy, igen telt, tökéletes tartással, jól alkotott, serlegalaku, karminpiros, dús virágzattal. A *Gloire de Dijon* származéka.

Mad. Sadi Carnot. Thea. Renaud Guépet. — A Mad. Bérard magoncza, a *Malmaison* hímoprával párosítva. Növése kúszó, lombozata sötétzöld, fája mint a Mad. Bérard-nál fegyverezve, igen dús virágzatú. Virága nagy, kívül fehér, belül fakórózsaszínű; bimbói megnyúltak.

Mad. Moser. Thea-hybr. Vigneron fils. — Igen erős növési bokra számtalan barna tüskékkel fegyverzett és sötétzölden lombzott egyenes erős hajtásokból áll; vastag bimbói erős virágszáron ülnek. Virága igen nagy, telt, gömbalaku, szép fehér, a közepén lillázott rózsaszínű, jó tartással. Szabadon remontál és illatos.

Maria Sage. Benga-hybr. Dubreuil. — Bokra erős növési, kissé gyenge fában, ritkán és vékonyan fegyverzett. A lombzat a hajtások végén többnyire 3 levélből áll, 5 levelű lombot ritkán látunk rajta. Virágzat a hajtások végén többnyire egyesével álló, merev virágszáron jó tartással kiemelkedve; a virág szépen

alkotott, chinai rózsaszínű, halvány testszínű tükörrel; igen élénk színezet. A biborpiros bimbók petealakuak, távolálló szirmai erősek s részarányosan vannak elhelyeződve, mint a Baronne de Rothschild-nél. A *Hermosa* származéka.

Etoile d'or. Polyantha. Dubreuil. — Az igen erős növési bokor alacsony, széles virágzattal a csúcson. Virága e nemben nagy, kétszeres színnel, központjában citromsárga, későbbben gyengülő világos chromsárgával árnyékolt kénsárgába haladva. Ez osztályban egészen új színezet. Bimbói kúpalakuak, a szilárd szirmok közül a külsők szélesek, délcegen hátrahajoltak, a belsők inkább keskenyek, lapát- vagy nyelvalakuak.

Mad. Baron-Veillard. Bourb. Vigneron fils. — A bokor igen erős növési, erős egyenes, kissé sürűbben fegyverzett hajtásokkal, szép világos-zöld lombozattal. Az ékes bimbók erős virágszáron ülnek. Virága igen nagy, telt, serlegalaku, szépen lillázott rózsaszínű, jól alkotott, illatos, külső szirmai gyengén ezüstösek. Igen dús virítású s virágai eredeti színüket még elvirításukkor sem veszítik el. A *Gloire d'Olivet* származéka.

Duchesse de Dino. Rem. Lévêque et fils. — Az erőteljes bokor terjedelmes sötétzöld lombozattól borított. Virága igen nagy, telt, zsendelyes, tökéletes tartású, szép feketés karmin, bársonyos karminnal elárasztott. Elsőrendű rózsá.

Martin Cahuzac. Rem. Lévêque et fils. — Bokra igen erőteljes, kékes-zöld lombozattal. Virága igen nagy, igen jól alkotott, gömbalaku, szép élénk karmin-rózsaszínű, egyszínű, rendkívül csillogó.

Mad. Thibaud. Rem. Lévêque et fils. — Az erős bokor fényes-zöld lombozattól borított. Virága nagy, telt s mint a kamélia zsendelyezett; szép, gyengéd fénylő rózsaszínű, karmin-rózsaszínnel árnyékolt.

Maurice L. de Vilmorin. Rem. Lévêque et fils. — Az alacsony bokor erős növési, kékes-zöld lombozattól borított. Virága igen nagy, telt, jól alkotott, karminpiros, rítkó pirossal és violással dúsán árnyékolt. A *Maa. Isaac Perrin* származéka, melynek küllemét és dús virágzatát örökölte.

Germania. Rem. Welter. — Virága igen nagy, 10—12 cm. átmérővel, tisztán gömbidomu, sűrűn telt, bimbója megnyúlt, minden időjárás mellett könnyen felnyílik; fénylő karminpiros, sötét bársonyos biborpiros-

sal árnyékolt, felnyíláskor szép kékes ragyogással, ibolya-illattal. Virágzata egyes, vagy 3—4 egy bugában. Bokra erős növési, lombzata és hajtásai világos-zöld színűek, az utóbbiak egyenlőtlen, lefelé görbült számos tüskével fegyverezve. Baron Bornstetten × Jean Souperet.

Mad. la Comtesse de Saint Andéol. Rem. Renaud-Guépet. — A Boïeldieu származéka. Virága igen nagy, egyenes száron ülve, szép sáfrányos rózsaszínű, élénk karminnal színezve, igen illatos. Alacsony bokra folyton virágzik.

Docteur Drouet. Rem. Tesnier. — A bokor igen erős növési, erős, dúsan tüskézett ágakkal; lombzata terjedelmes, sötétzöld; bimbója hossz. Vi-

rága nagy, igen telt, élénk ragyogó tűzpiros, a közepén rikitó. A Mlle. Annie Wood származéka.

Abel Chatenay. Rem. E. Verdier. — Növése erős, sudaras hajtásokkal. Virága nagy, telt, igen jól alkotott, ribiszkepiros, élénk karminnal.

Buffalo-Bill. Rem. E. Verdier. — A bokor erős növési, rövid sudaras hajtásokkal. Virága nagy, telt, laposan alkotott, zsindeyes, igen világos rózsaszínű.

Skobeleff. Rem. E. Verdier. — Erős növési bokor; virága nagy, telt, jól alkotott, rózsaszínű, élénk lillával bőségesen clárasztva. Félig kinyílt bimbói óriási nagyok.

IRODALMI SZEMLE.

Sketch of a new classification of Roses. — Külön lenyomat a Journal of the Royal Horticultural Society III-ik részének XI-ik füzetéből, melyben François Crépin brüsszeli botanikus tanár a rózsáknak egy új osztályozását mutatja be. E fontos rózsászati közleményt legközelebb egész terjedelmében közölni fogjuk.

Cent Roses recommandées etc. (100 ajánlatos rózsza a rózsakedvelő kertje számára. — Journal des Roses, 1889, 11. sz.) 100 rózsafajból álló választék sorolatik fel a rózsák valamennyi osztályából. A fajok minden további leírás, vagy termelési utasítás nélkül, a múlt évi világkiállítás gyűjteményes csoportjából választva, a színezet rövid jelzése mellett soroltnak fel. A fajok választása meglehetősen sikertült, azonban az elnevezéseknél fontos ortografiai hibákra akadunk, így pl. Princesse Stéphanie helyett czélszerűbb lett volna Stéphanie et Rudolphe-t írni, mert a rózsza eredeti nevét: Souvenir des Fiancailles du Princesse Stéphanie et Archiduc Rudolphe, a gyakorlatban még sem használhatjuk. Továbbá: Adrienne Christophe helyett Adrienne Christophle íratik, azután Mad. Lombart helyett Mad. Lombard a helyes írásmód; Monsieur Alfred de Rougemont nevű rózsza pedig nem létezik, hanem igen is ismerünk a Noisette-hybridák közt Mad. Alfred de Rougemont-ot; éppen úgy ismerünk Eugéne Fürst nevű rózsát és nem Furtz-ot. Még három kisebb sajtóhibát fődöztünk fel a névsorban, u. m.: Mad. Mélanie Villermoze, Anna de Diesbac és Annie Woode, melyeknél a tulajdonnevek: Villermoze, Diesbach és Wood-ra változtatandók.

Catalogue ou Dictionnaire des Roses etc. (Journal des Roses, 1890, 1. sz.) C. Lachiche francia rózsász,

az 1885-ik évtől, bezárólag az 1889-ik év tavaszáig fogalomba hozott s a Journal des Roses-ben publikált rózsaujdonosságokat a-b-c-rendben foglalja össze. E munkában levő névtár öt rovatot tartalmaz; az első rovatban a rózsza neve, a másodikban a család, a harmadikban a termelő, vagy a terjesztő, a negyedikben az évszám, az ötödikben pedig a rózsza rövid leírása foglaltnak.

Die Rose als Modeblume. (A rózsza mint divatvirág. Wiener Illustrierte Garten-Zeitung, 1890, 1. sz.) A bécsi téli rózsaiület hiányosságának keservei. A mentőgyesület bájlrendezősege ugyanis elhatározta, hogy az eddig szokásos költséges ajándékok helyett a hölgyeknek csak egy egyszerű táncrend s egy élő rózsát fognak nyújtani. — Ebből a változásból azonban a bécsi kertészeknek nem nagy hasznuk lesz, mivel a rózsza téli hajtása Bécsben annyira el van hanyagolva, hogy a szükségletet jelen esetben is a tengeremlékről fogják fedezni. Egyidejűleg az amerikai Strauss & Comp. washingtoni cég is felemlítettik, melynek 5 acre-t kitevő hajtatóháza 80.000 rózsát számol, melyekről a tél folyamán naponként 10—25.000 rózsza metszhető le.

Was ist Rosa canina? (Mi az a R. canina? — Rosen-Zeitung, 1890, 1. sz.) Schultze plébános, Liebbnichen-Dolgelin-ben, gyakorlati vonásokkal ecseteli, hogy erdei rózsaszőlőink, melyeket mi R. canina gyűjtőnév alá foglalunk, tulajdonképpen a R. caninának különböző válfajai és korcsai, melyek közül alanyul a legnagyobb rész nem is használható. Jó canina-alanyok nyeresére Schultze azt javasolja, hogy csak a valódi canina-fajból tartsunk magfát, a többi hasznavehetetlen rongyot pedig hagyjuk kiveszni.

Madame Joseph Godier.

Thea. — J. Pernet fils-Ducher.

